

Asia: VN/1281/2020

Lausuntopyyntö hallituksen selonteosta kotoutumisen edistämisen uudistamistarpeista (luonnos)

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset selontekoa koskevat kommentit

Kiinteistöyönantajat ry kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen kotoutumisen edistämisen uudistamistarpeisiin liittyvästä selontekoluonnoksesta.

Vahvasti kehittyvä ja monipuolistuva yksityinen kiinteistöpalveluala työllistää yli 90 000 henkilöä.

Kiinteistöpalvelualan yritysten tarjoamia palveluja ovat muun muassa kiinteistöhuolto, puhdistus- ja siivouspalvelut, tekniset palvelut, energianhallintapalvelut, ulkoalueiden hoito, aula-, turva-, posti-, puhelin-, kokous- ym. palvelut sekä viherpalvelut.

Kiinteistöpalvelualan yritykset ovat merkittäviä maahanmuuttajien työllistäjiä Suomessa. Ulkomaalaisten osuus alan työvoimasta on keskimäärin 20 prosenttia, pääkaupunkiseudulla ja kasvukeskuksissa osuus on huomattavasti suurempi. Maahanmuuttajien tehokas kotouttaminen ja työllistäminen on yhteiskunnallisesti, inhimillisesti ja taloudellisesti tärkeää. Kiinteistöpalvelualan yritykset edistävät omalta osaltaan ulkomaalaistaustaisten kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan tarjoamalla heille työtä ja toimeentulon.

Kiinteistöpalvelualan näkökulmasta työn kautta kotoutumista edistäviä, selonteon keskeisimpiä ja kannatettavia tavoitteita ovat:

- huolehtiminen siitä, että työntekijän oleskelulupahakemusten käsittelyaikaa nopeutetaan nykyisestä,
- huolehtiminen siitä, että maahanmuuttajien työllistymistä tukevien palvelujärjestelmien ja rakenteiden toimivuutta parannetaan vastaamaan työllistävien yritysten tarpeita sekä

- huolehtiminen siitä, että maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen kieliopinnot järjestetään jatkossa siten, että ne tukevat aiempaa tehokkaammin ja nopeammin sekä opinnoissa että työelämässä pärjäämistä ja että kotoutumiseen liittyvät kieliopintokustannukset eivät siirry työelämän vastattaviksi.

Kiinteistöyönantajat ry pitää niin ikään hyvänä, että useassa kohdassa selonteoa on kiinnitetty myös huomiota ja mietitty keinoja työvoiman ulkopuolelle usein liian helposti jäävien, esimerkiksi kotivanhempien kotoutumisen ja työllistymisen edistämiseksi.

Kommentit lukuihin 1-6: Tilannekuva ja keskeiset muutostekijät. Pyydämme tarvittaessa kirjaamaan vain tiiviin yleisen lausunnon luvusta ja yksityiskohtaisesti vain tärkeimmät kommentoitavat tai mahdollisesti puuttuvat asiat.

Luvussa 1 kuvattu väestöennuste kertoo osaltaan usean selonteossa esitetyn toimenpiteen välttämättömyydestä. Kiinteistöpalveluala on hyvä esimerkki toimialasta, joka ei selviä tulevaisuudessa ilman työperäistä maahanmuuttoa. Tämä on todettu vastikään helmikuussa kuntaministeri Sirpa Paaterolle luovutetussa, rakennetun omaisuuden tilaa käsittelevässä, puolueettomassa asiantuntija-arviossa, ROTI 2021:ssä. Kiinteistöalan (ml. kiinteistöpalvelut) nuorimman ikäluokan koko vanhimpaan ikäluokkaan verrattuna on ollut jo vuosina 2015–2018 vain 40 %.

Näkemyksemme on, että vähintäänkin ne selonteossa mainitut toimenpiteet, jotka liittyvät yleisissä kommentteissamme luettelemiimme selonteon keskeisiin tavoitteisiin, on käynnistettävä välittömästi työperäisen maahanmuuton lisäämisen ja helpottamisen edistämiseksi.

Kommentit lukuun 7: Maahanmuuttajien työllisyyden ja osallisuuden edistäminen

Selonteossa on mainittu, että hallituskaudella perustettavalle jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskukselle tullaan osoittamaan alueellisia tehtäviä ja että valmistelussa tarkentuvat myös mahdolliset maahanmuuttajien palveluihin liittyvät tehtävät.

Kiinteistöpalvelualan kannalta on tärkeää, että palvelukeskusta koskeva uudistus palvelee mahdollisimman laajasti kaikkia jatkuvan oppimisen ja työllisyyspalvelujen tarpeessa olevia työikäisiä ryhmiä. Samanaikaisesti lausunnolla olevan, palvelukeskusta koskevan hallituksen esityksen perusteella ne resurssit, joita uudelle toiminnalle on kaavailtu, vaikuttavat kuitenkin alimitoitetuilta, etenkin jos myös tässä selonteossa kaavailtuja tehtäviä aiotaan säilyttää palvelukeskuksen hoidettaviksi.

Kiinteistötyönantajat ry kannustaa kehittämään TE-hallinnon digitaalisia palveluratkaisuja siten, että ne palvelevat toimivasti myös vieraskielisiä asiakkaita ja heitä työllistäviä yrityksiä. Digitaalisten palvelujen kehittäminen pitäisi kuitenkin käynnistää selonteossa kaavailtua laajamittaisemmin ja poikkihallinnollisesti. Luonteva ajankohta tälle tärkeälle työlle olisi juuri nyt, kun jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskusta koskeva uudistus on vireillä. Riittävän kunnianhimoisen satsaus digitaalisiin palveluihin ja niiden saavutettavuuteen palvelisi muiden ohella maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistämistä.

Kommentit lukuun 8: Nopeutetaan kotoutumisen käynnistymistä

Kiinteistötyönantajat ry kannattaa vastaanottokeskusten esikotouttavan työn tehostamista siten, että turvapaikanhakijoiden kotoutuminen kielikoulutuksineen saadaan käyntiin heti lupaprosessin alusta lähtien. Osaamiskartoitusten tekeminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa tehostaisi ja nopeuttaisi turvapaikanhakijoiden ohjaamista sopiviin koulutuksiin ja työtehtäviin. Viranomaisten poikkihallinnollisen yhteistyön lisäksi yhteistyö työelämän kanssa vaatisi kehittämistä ohjausta tukevan tietopohjan ja tiedonvaihdon vahvistamiseksi.

Kiinteistötyönantajat ry haluaa samalla nostaa esiin turvapaikanhakijoiden työllistämiseen liittyvän tärkeän huolenaiheen. Turvapaikanhakijoiden työllistämismahdollisuutta heikentää oleellisesti työnteko-oikeuden varmistamiseen liittyvät hankaluudet. Lainsäädännöstä ei esimerkiksi selviä, miten usein työnantajan tulisi varmistaa turvapaikanhakijan oikeus tehdä työtä. Kyse on työnantajan velvollisuudesta, jonka laiminlyönti on rangaistavaa. Sekä turvapaikanhakijoille että työnantajille ongelmallinen varmentamismenettely ei kannusta palkkaamaan turvapaikanhakijoita. Varmentamismenettelyn kehittämiseen olisi tarvetta turvapaikanhakijoiden selonteossa tavoiteltujen työllistymismahdollisuuksien turvaamiseksi.

Kommentit lukuun 9: Parannetaan ohjauksen ja neuvonnan saatavuutta maahanmuuttajille

Kiinteistötyönantajat ry pitää tärkeänä, että maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapalveluja kehitetään systemaattisesti siten, että kehitystyö tähtää kunnianhimoisesti paitsi maahanmuuttajille myös heitä työllistävälle yrityksille suunnattuihin digitaalisiin, ”yhden luukun” palveluihin osana laajempaa työllisyyden digitaalista palvelurakennetta.

Ohjauksen ja neuvonnan sisältöjä parannettaessa tulee ottaa huomioon, että palvelut ovat saatavilla mahdollisimman monella kielellä. Pelkästään kiinteistöpalvelualan yritysten joukossa on jo tällä hetkellä toimijoita, jotka työllistävät yli 80 eri kansallisuutta ja joiden toiminta ulottuu eri puolille Suomea.

Jotta selonteon tavoite toteuttaa ohjaus ja neuvonta yhdenvertaisesti siten, että tietoa ja palveluja on saatavilla valtakunnallisesti ja monikanavaisesti, Kiinteistötyönantajat ry peräänkuuluttaa ohjaamisen ja neuvonnan parantamiseen tähtäviä valtakunnallisia digitaalisia palveluratkaisuja (paikka)kuntakohtaisen henkilökohtaisen ohjauksen ja neuvonnan rinnalle.

Kommentit lukuun 10: Luodaan kotoutumisohjelma alkuvaiheen kotoutumisen tukemiseksi

Kiinteistöyönantajat ry pitää selonteossa esitettyjä kotoutumisohjelman alkuvaiheen kehittämistarpeita välttämättöminä. Muun muassa maahanmuuttajien osaamisen työelämälähtöiseen tunnistamiseen pitää saada nopeutta ja yhdenmukaisuutta.

Kiinteistöpalvelualan kannalta on tärkeää, että työelämä kytketään riittävän varhaisessa vaiheessa mukaan maahanmuuttajien koulutus- ja työllisyyspolkujen suunnitteluun TE-toimistojen ja oppilaitosten kanssa. Tämä takaa sen, että maahanmuuttajat saadaan ohjattua osaamisensa, kielitaitonsa ja muiden valmiuksiensa kannalta mahdollisimman nopeasti ja tehokkaasti heille parhaiten sopiviin tehtäviin.

Kommentit lukuun 11: Kotoutumisen edistäminen tukemaan osaajien pysyvyyttä ja osallisuutta

Kiinteistöyönantajat ry pitää tärkeänä, että Talent Boost -toimintaohjelmaa jatketaan eri tason osaamista vaativiin tehtäviin tulevien maahanmuuttajien kotoutumisen, työllistymisen ja Suomeen pysyvästi asettautumisen edistämiseksi. Kiinteistöpalvelualan kannalta on kriittistä, että Talent Boost -ohjelman toimenpiteisiin kuuluva oleskelulupaprosessin sujuvoittaminen lupahakemusten käsittelyajan nopeuttamisineen toteutuu ja että korkeintaan kuukauden tavoiteaikaan päästään mahdollisimman nopeasti.

Paljon maahanmuuttajia EU- Ja ETA-alueiden ulkopuolelta työllistävän kiinteistöpalvelualan kannalta olisi tärkeää, että työvoiman saatavuusharkinnasta luovutaan oleskelulupaprosessin sujuvoittamisen ja nopeuttamisen yhteydessä.

Kommentit lukuun 12: Vahvistetaan kumppanuuksia ja järjestöjen roolia

Ei kommentteja lukuun 12

Kommentit lukuun 13: Hyvät väestösuhteet ja osallisuus tukemaan kotoutumista ja yhteenkuuluvuuden tunnetta

Ei kommentteja lukuun 13

Kommentit lukuun: Kotoutumisen edistämisen suuntaviivat 2020-luvulle ja tiivistelmä askelista eteenpäin

Kiinteistöyönantajat ry kiinnittää huomiota siihen, että selontekoluonnoksessa on esitetty, että oleskelulupahakemusten käsittely saisi kestää enintään kaksi kuukautta. Kiinteistöyönantajat ry katsoo, että oleskelulupahakemus on käsiteltävä enintään kuukaudessa, mieluummin vielä lyhyemmässä ajassa. Muun muassa Talent Boost –toimintaohjelmassa ja Migrin Lupa 22 –hankkeessa tavoiteaika on enintään kuukausi.

Kiinteistöyönantajat kannattaa palkkatuen käytön lisäämistä myös ulkomaalaisten kotoutumisessa erityisesti ensimmäisen työpaikan löytämiseksi. Kiinteistöpalvelualan kokemusten valossa palkkatukiprosessia pitäisi kuitenkin uudistaa kauttaaltaan, jotta se palvelisi nykyistä paremmin ja yhdenmukaisemmin työllistävien yritysten tarpeita.

Brax Tiia
Kiinteistöyönantajat ry